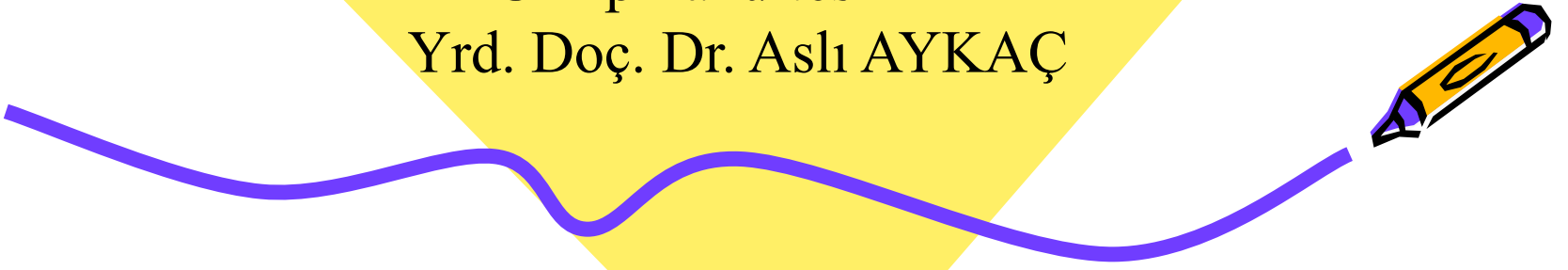

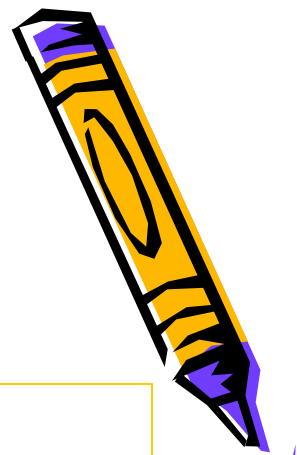
Halk Sağlığı

YDÜ Tıp Fakóltesi
Yrd. Doç. Dr. Aslı AYKAÇ

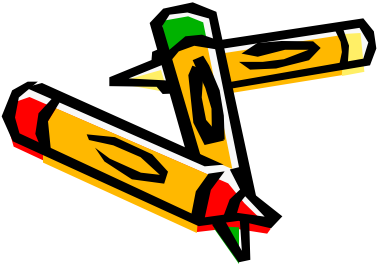

Halk Sağlığı, organize edilmiş toplum çalışmaları sonunda;

- evre sağlığı koşullarını düzelterek
- bireylere sağlık bilgisi vererek
- bulaşıcı hastalıkları önleyerek
- sağlık örgütleri kurarak
- yaşam düzeyini geliştirerek;

-
-
- hastalıklardan korunmayı,
 - yaşamın uzatılmasını,
 - beden ve ruh sağlığını,
 - Çalışma gücünün arttırılmasını
- sağlayan bilim ve sanattır.

Halk Sağlığı

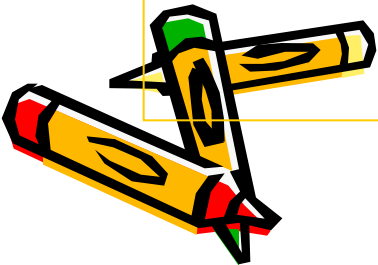
Temel Bilimler

- 1- Epidemiyoloji
- 2- İstatistik
- 3- Sağlık Yönetimi

Uygulamalı Bilimler

- 1- Çevre Sağlığı
- 2- AÇS-AP
- 3- Beslenme
- 4- Sağlık Eğitimi
- 5- İş Sağlığı
- 6- Ruh Sağlığı

Sağlığın Tanımı

Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımına göre;sağlık yalnız hastalık ve sakatlığın olmayışı değil, bedence, ruhça ve sosyal yönden tam bir iyilik halidir.

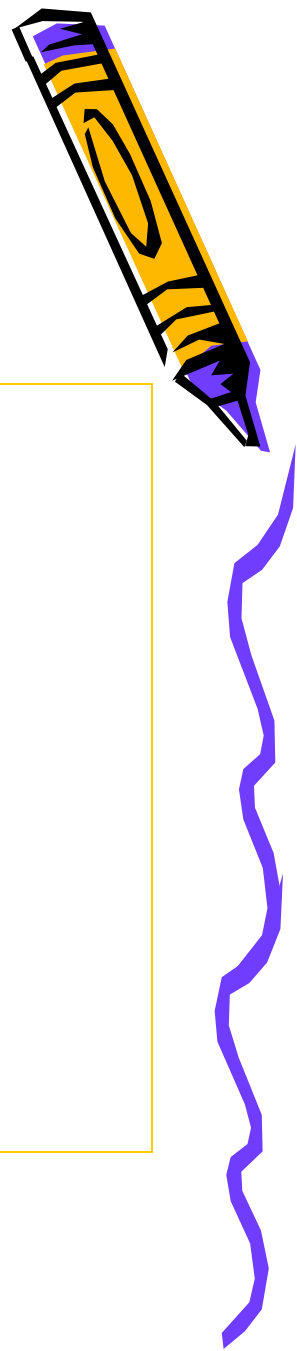

Hastalığın Tanımı

Hastalık, doku ve hücrelerde yapısal ve fonksiyonel olmayan değişikliklerin yarattığı bir tablodur.

Hastalık Nedenleri

1- Bünyesel Nedenler: 3 gruptur.

- Gen,
- Hormon,
- Metabolizma bozuklukları.

2- Çevresel Nedenler: 6 gruptur.

- * Fizik nedenler: Isı, soğuk, ışınlar ve travmalar.
- * Kimyasal maddeler: Zehirler, kanserojenler.
- * Esansiyel madde eksikliği: Vitaminler, aminoasitler, yağ asitleri ve mineraller.
- * Biyolojik etkenler: Mikroorganizmalar, parazitler ve mantarlar.
- * Psikolojik nedenler: Stres.
- * Sosyal, kültürel ve ekonomik nedenler.

Sağlık Sorunlarına Koruyucu Yaklaşım

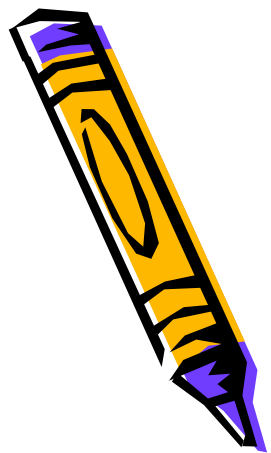
Dört düzeyde korunma mümkündür

- 1- Primordial Korunma
- 2- Birincil Korunma
- 3- İkincil Korunma
- 4- Üçüncül Korunma

Primordial Korunma

Risk faktörleri ortaya çıkmadan onların oluşmasını önlemek amaçlanır. Obezitenin engellenmesi, çocukların sigara kullanmalarını engelleyici okul eğitimleri.

Birincil Korunma (Primer Korunma)

Risk faktörleri mevcut iken hastalığın oluşmasını ve derecesini azaltmak amaçlanır. Obez kişilerde koroner arter hastalığı veya diabet gelişimini engellemek için diyet ve egzersiz önerilmesi, bağışıklama, AP hizmetleri.

İkincil Korunma (Sekonder Korunma)

Erken tanı hizmetleri olarak bilinir. Kan basıncı ölçümleri, serviksten sürüntü alınması, tüberkülin testi.

Üçüncül Korunma (Tersiyer Korunma)

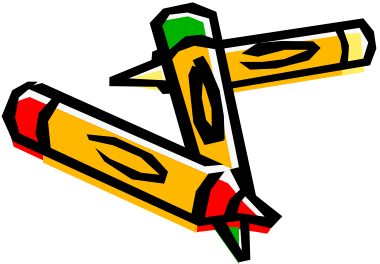
Birincil ve ikincil korunma olanaklarından yararlanamamış, tanıda geç kalınmış hastalarda, en iyi tedavi ve rehabilitasyon olanaklarının kullanımımıdır. Diabeti olan kişinin göz komplikasyonları varken körlüğün veya diabetik nöropati varken bacak amputasyonlarının engellenmesi

Bir Sağlık Sorununun Önemli Olma Kriterler

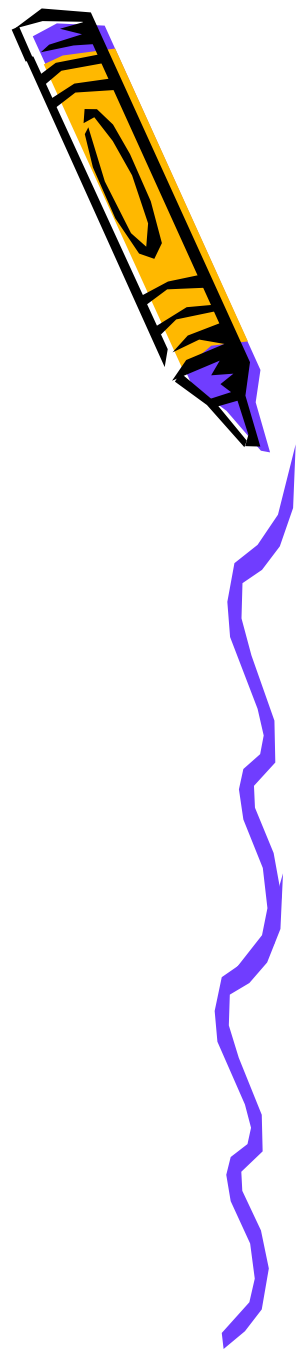

- ❖ Sık görölme,
- ❖ Sık öldürme,
- ❖ Sık sakat bırakma,
- ❖ Sık işgücü kaybına neden olma

Sağlık Hizmeti Sunan Başlıca Kurumlar

- ❖ Üniversiteler
- ❖ Sağlık Bakanlığı
- ❖ Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)
 - ❖ Askeri Sağlık Kuruluşları
 - ❖ Belediyeler
 - ❖ Diğer Kamu Kurumları (MEB, PTT...)
 - ❖ Özel Sektör

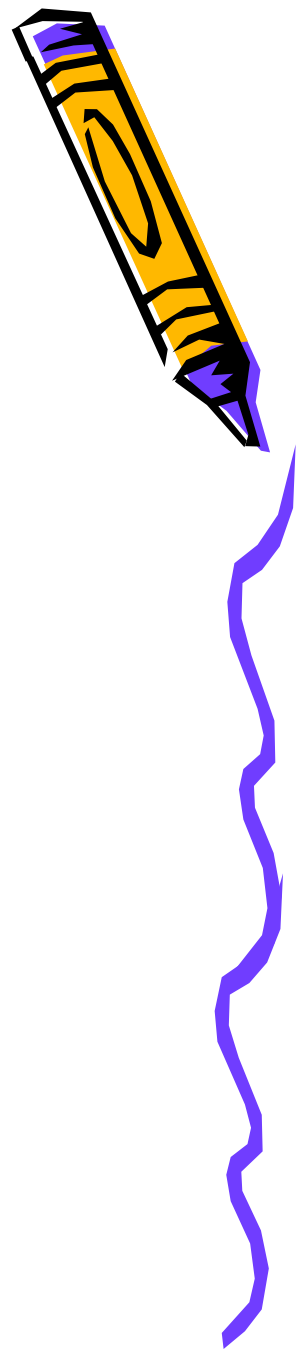

İldeki Sağlık Kuruluşları

- ✚ Birinci Basamak Sağlık Kuruluşları
- ✚ İkinci Basamak Sağlık Kuruluşları
- ✚ Üçüncü Basamak Sağlık Kuruluşları

Birinci Basamak Sağlık Kuruluşları

- ❖ Aile hekimleri
- ❖ Sağlık evi
- ❖ Köy tipi sağlık ocağı
- ❖ İlçe tipi sağlık ocağı
- ❖ İl tipi sağlık ocağı

İkinci Basamak Sağlık Kuruluşları

- Devlet Hastanesi
- Eğitim Hastanesi

Üçüncü Basamak Sağlık Kuruluşları

- Doğumevi
- Çocuk Hastanesi
- Göğüs Hastalıkları Hastanesi
- Kemik Hastalıkları Hastanesi
- Onkoloji Hastanesi
- Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi
- Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastanesi
- ve Üniversite Hastaneleri

Sağlık Hizmetleri

3 grupta toplanır:

- 1- Koruyucu Sağlık Hizmetleri
- 2- Tedavi Hizmetleri
- 3- Rehabilitasyon Hizmetleri

Koruyucu Sağlık Hizmetleri

Kişiye Yönelik

Çevreye Yönelik

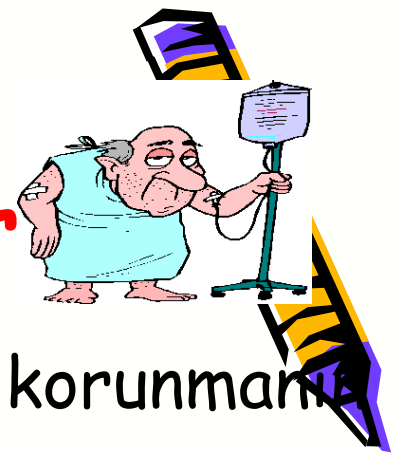

Çevreye Yönelik Sağlık Hizmetleri

- * Yeterli ve temiz içme suyu sağlanması
- * Atıkların kontrolü
- * Besin hijyeni
- * Barınak hijyeni
- * Hava kirliliği ve gürültüyle savaş
- * Vektör kontrolü

KiŖiye Yönelik Sağlık Hizmetler

1- **BaęıŖıklama:** BulaŖıcı hastalıklardan korunmanın en etkin yoludur.

2- **İlaçla Koruma:** Özellikle aŖısı olmayan hastalıklar için geçerlidir.

3- **Erken Tanı:** Tedavi kolaylığı ve başarısı ağısından önemlidir.

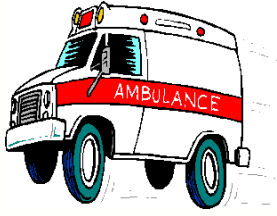
4- **Beslenme:** Birçok hastalığın altında yatan temel ve hazırlayıcı nedendir.

5- **Aile Planlaması:** Çok ve sık doğum yapan kadınların sağlıkları tehlike altındadır.

6- **Sağlık Eğitimi:** KiŖilere, kendi sağlıklarından sorumlu oldukları bilincini sağlamayı amaçlar.

7- **KiŖisel Hijyen.**

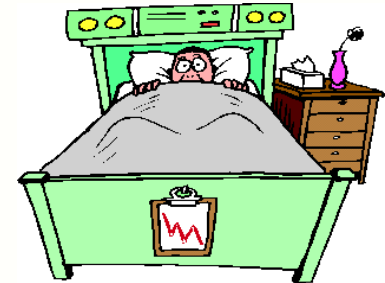

Tedavi Hizmetleri

Birinci Basamak: Evde ve ayakta tedavi. Sağlık Ocakları, Verem Savaş Dispanserleri ve AÇSAP merkezleri bu basamakta yer alır.

İkinci Basamak: Hastaların yatırılarak teşhis ve tedavi hizmetlerinin verildiği genel hastanelerdir.

Üçüncü Basamak: Özel dal hastaneleridir. Kanser hastaneleri ve sanatoryumlar gibi

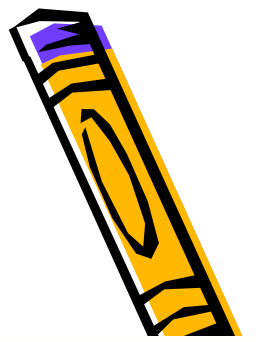

Rehabilitasyon Hizmetleri

Bedence veya ruhca sakat kalmış olanların başkalarına bağımlı olmaksızın yaşayabilmelerini sağlamak için yapılan çalışmaları kapsar. Tıbbi ve sosyal rehabilitasyon diye iki grupta toplanır.

Sağlık Ocaklarının Genel Özellikleri

- Birinci basamak sağlık hizmeti,
- Evde ve ayakta tedavi,
- Kişiyeye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri,
- Çevreyeye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri,
- Nüfusa göre örgütlenme (5.000-10.000),
- Hekimlerin çalıştığı en periferdeki kurum,
- Çalışma yönteminin temeli bölge nüfusunun tespiti,
- Hastanelerin önünde filtrasyon görevi,

Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi (1961)

1963 yılında Muş ilinde başlatılmış ve 1984 tarihinden itibaren bütün Türkiye'de uygulanmaya başlanmıştır.

Yasanın ve Sağlık Ocaklarının Başlıca Özellikleri

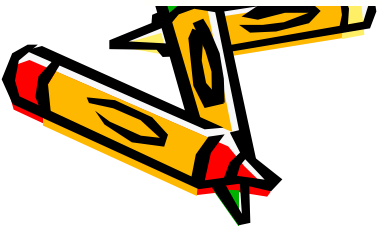
- ✓ Nüfusa göre örgütlenme;
 - * 2.000-2.500 nüfusa bir sağlık evi
 - * 5.000-10.000 nüfusa bir sağlık ocağı (köy tipi)
 - * 10.000-30.000 nüfusa D-1 tipi (ilçe)
 - * 30.000-50.000 nüfusa A-1 tipi (il)

Yasanın ve Sağlık Ocaklarının Başlıca Özellikleri

- ✓ Yaygınlık (4.647 s.o., 11.872 sağlık evi),
- ✓ Nüfus tespiti (ilk yapılacak iş),
- ✓ Entegre hizmet (koruyucu ve tedavi edici hizmet, adli hekimlik, çevre sağlığı...),
- ✓ Ekip hizmeti (hekim, hemşire, ebe...),
- ✓ Sevk zinciri (önce aile hekimi/sağlık ocağı),
- ✓ Sürekli hizmet.

Sağlık Ocaklarının Görevleri

1- Koruyucu Sağlık Hizmetleri:

a) Kişiyeye Yönelik (bağışıklama, AP-AÇS, erken tanı, eğitim, hijyen, ilaçla koruma, beslenme)

b) Çevreyeye Yönelik (atıklar, işyeri denetimi gibi)

2- İlkyardım hizmetleri

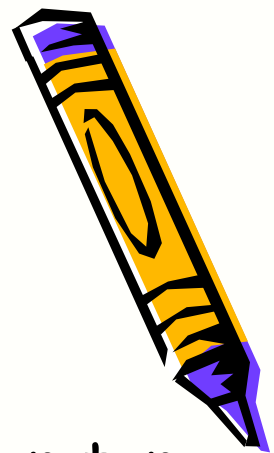
3- Acil tedavi

4- Poliklinik hizmetleri

5- Sevk

6- Adli Hekimlik

7- Yönetim

Ana Sağlığı Hizmetleri

- Gebelerin izlenmesi (6 kez),
- Doğumların uygun koşullarda yaptırılması,
- Doğum sonu izlemleri,
- Doğurgan çağdaki kadınların izlenmesi,
- Aile planlaması.

Çocuk Sağlığı Hizmetleri

- Gelişmenin izlenmesi ve sağlıklı beslenme,
- Aşılama,
- İshalli hastalıkların kontrolü,
- Solunum yolu hastalıklarının kontrolü,

Sağlık Ocağı Ekibi

* Hekim

* Hemşire

* Ebe

* Sağlık Memuru

* Çevre Sağlığı Teknisyeni

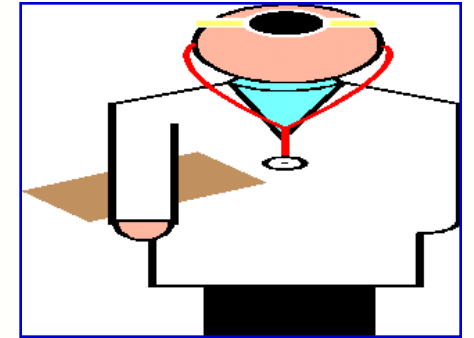
* Tıbbi Sekreter

* Şoför

Hekimin Görevleri

- ❖ Ocağın yönetimi (plan, uygulama, denetim, eğitim),
- ❖ Bazı kurulların üyeliği (ilçe idare kurulu v.b.),
- ❖ Adli hekimlik.

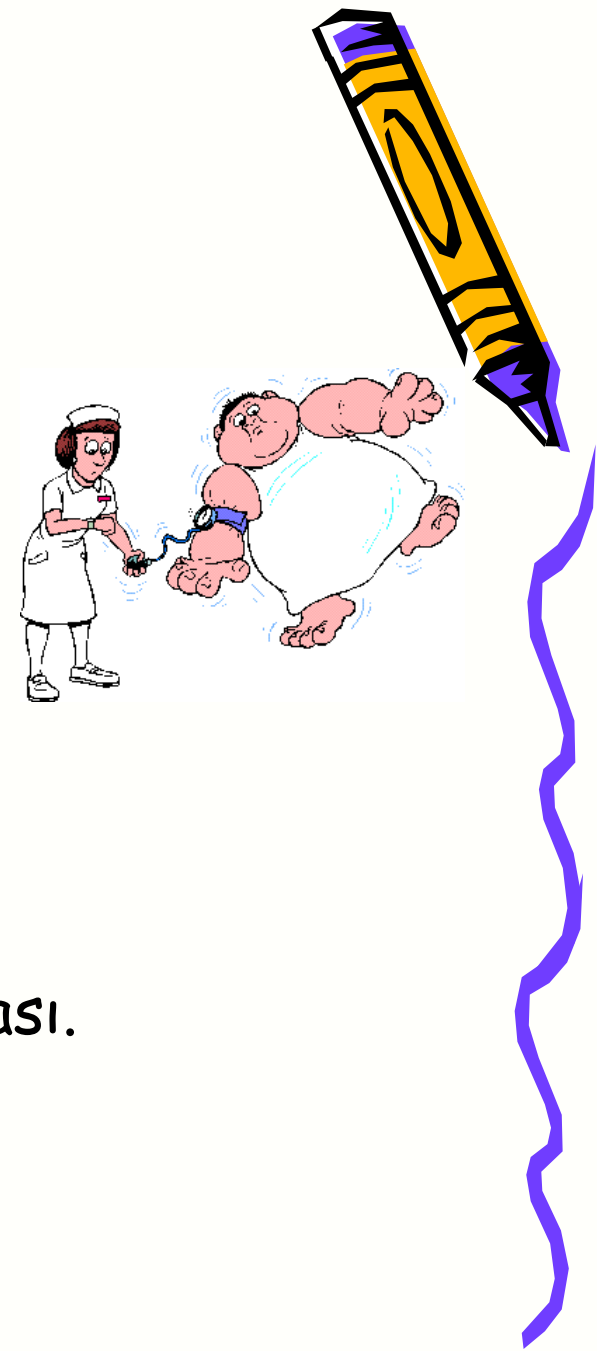
Hemşirenin Görevleri

- * Enjeksiyon,
- * Ebelerin desteklenmesi ve eğitimi,
- * Tıbbi araç ve gerecin sterilizasyonu,
- * Aşıların uygun koşullarda saklanması.

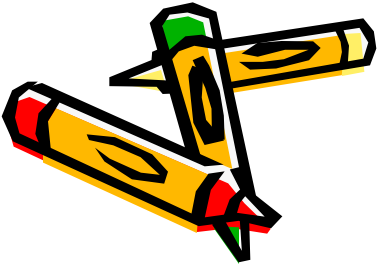
Ebenin Görevleri

- * Gebe ve lohusa izlemi,
- * 15-49 yaş evli kadınların izlemi,
- * 0-6 yaş çocukların izlemi,
- * Doğum ve ölüm kayıtlarının tutulması.

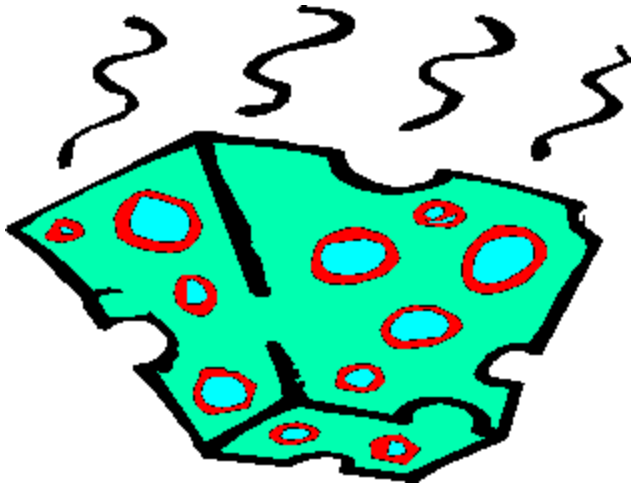
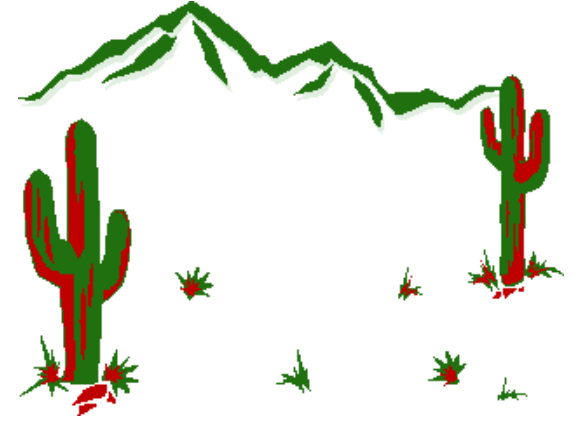
Sağlık Memurunun Görevleri

- * Okul sağliğı hizmetleri (aşılar, hijyen v.b.),
- * İlk yardım,
- * evre sağliğı,
- * İşyeri denetimi.

Çevre Sağlığı Teknisyeninin Görevleri

- * Çevrenin incelenmesi,
- * Gıda denetimi.

Tıbbi Sekreterin Görevleri

* Yazışmalar,

* Gelen malzemelerin kontrolü.

